

Posudek vedoucí na diplomovou práci Petry Teclové

„Helimadoe a Petrolejové lampy: Genderová analýza děl Jaroslava Havlíčka“

Petra Teclová pro svou diplomovou práci zvolila dosud nedostatečně zpracované téma z oblasti genderové literární analýzy, a sice feministickou literární kritikou inspirovaný rozbor děl *Petrolejové lampy* a *Helimadoe* z pera Jaroslava Havlíčka.

Závěrečná práce s ohledem na interdisciplinární zaměření oboru genderových studií se nicméně neomezuje pouze na dimenzi literárního rozboru a genderové analýzy, nýbrž využívá též autorčiny expertizy v dalších oblastech humanitních věd, jako je sociologie, historie, kulturní studia či psychologie, takže diplomantka účelně ilustruje předkládané interpretace jednotlivých literárních postav či stěžejních scén z obou děl poukazem na kontext, žánr i vývoj dějové linie. V celé diplomové práci podle mého názoru Petra Teclová demonstruje jistotu v analytické práci vycházející z konstruktivistických pozic – toto se nejvýrazněji ukazuje v případě interpretace touhy Štěpky Kiliánové po manželství a dítěti, jež autorka práce mimo jiné citlivě rámuje jako internalizovaná očekávání ze strany androcentrické společnosti.

Autorka ve svém čtivém textu opakovaně dokládá schopnost kriticky uvažovat a nazírat jednotlivé pasáže či postavy ze zkoumaných knih z více – někdy i ze vzájemně se vylučujících – úhlů pohledu, viz například téma Hanzelínova turnusu, Štěpčina subverze genderových rolí i její podléhání patriarchálnímu tlaku, výtečná analýza konstrukce maskulinity v postavě Petra Maliny či povedená reflexe dvojí sexuální morálky, apod. Na tomto místě potom oceňuji schopnost studentky koherentně a poutavě argumentovat a cizelovat myšlenku. Reprezentuje-li totiž text Petry Teclové něco nejvýstižněji, jsou to slova jako explicitnost a uměřenost. Jinými slovy, nikde v práci nenacházím momenty, kdy bych jako čtenářka musela tápat nad formulacemi a směřováním diplomantčiných myšlenkových pochodů. Jedná se tedy o precizně strukturovaný text, řazení jednotlivých částí práce je logické a náležitě propojené, kdy se diplomantce velice dobře daří provázat teorii s analýzou v jeden souvislý a srozumitelný celek. Diplomová práce Petry Teclové se pak opírá o vhodně volenou bibliografii, co do rozsahu i tematického zaměření a formálně je bezvadně zpracovaná, je prostá jakýchkoliv překlepů a řádně prokazovaná.

Metodologicky práce těží z postupů close reading a „čtení proti srsti“ (či vzdorného čtení) a čerpá též z postupů diskursivní analýzy; z hlediska literární vědy pak práce jasně ukazuje, jaké přesahy genderově citlivá literární analýza skýtá, a to s ohledem jak na výše zmíněné interdisciplinární zakotvení, tak na možnosti křížení různých společenských kategorií při rozboru díla; v této souvislosti autorka několikrát dokládá svou reflexi konceptu interseksionality (například v postavě Hanzelínem léčeného Emila vnímavého k sociálnímu statusu svého léčitele či v postavě Kiliánovic Štěpky). Zdařile pak diplomantka „interseksionalizuje“ symbolické postavení syfilitika a armádního důstojníka Maliny s konceptem „postižení“, stigmatu, maskulinity či ne/manželské sexuality, a to jak ve vztahu k institucím manželství nebo armády, tak ve vztahu ke společenskému imperativu povinné heterosexuality. Naopak v případě femininity si Teclová všímá internalizované sebedisciplinace Havlíčkových ženských postav, jakož i způsobů disciplinace žen ženami. Nosným způsobem zde studentka vytěžuje koncept Bourdieuho symbolického násilí.

V průběhu přípravy závěrečné práce si Petra Teclová počínala velmi pečlivě, vškeré pasáže práce pravidelně konzultovala a zároveň opakovaně dokládala, že se její analytické schopnosti prohlubují, což je velmi oceňuji. K obhajobě si dovoluji navrhnout, aby diplomantka z genderového hlediska diskutovala téma Hanzelínova otcovství ve vztahu ke svým dcerám a obecně jeho ambivalentní postoj k feminitě a dále se pak zamyslela nad otázkou emancipace žen, a sice na příkladě Dory ve vztahu k sestře Emě. V případě *Petrolejových lamp* bych pak navrhla, aby studentka diskutovala to, co v práci zmiňuje, a sice fakt, že Petr Malina reprezentuje muže, který determinuje sex v manželství právě prostřednictvím jeho absence.

Práci s ohledem na výše řečené **doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „výborně“**.

Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová

V Praze 16.6.2013